

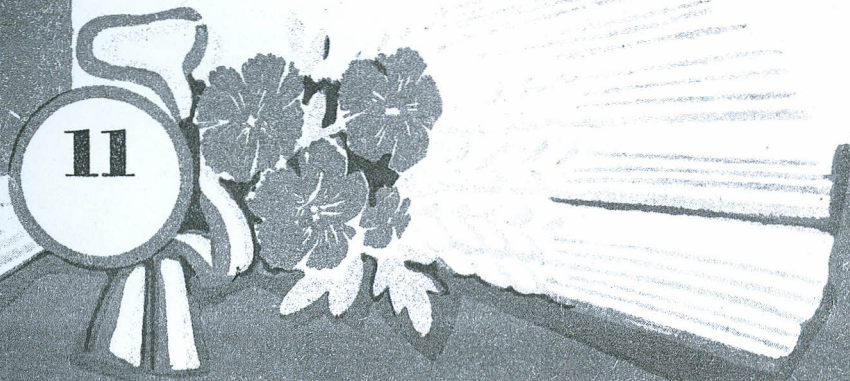
MB
12688

ÚTMUTATÓ
FALUSI ELŐADÓK SZÁMÁRA

A SILÓZÁS GAZDASÁGOS MÓDSZEREI

C. ELŐADÁSHOZ

ÚTMUTATÓ
FALUSI ELŐADÓK SZÁMÁRA

11

A SILÓZÁS
GAZDASÁGOS MÓDSZEREI

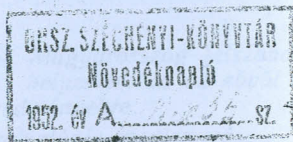
C. ELŐADÁSHOZ

ÍRTA:
WOLMUTH RICHÁRD

MŰVELT NÉP KÖNYVKIADÓ
1952

Ez a füzet a Természettudományi Társulat szerkesztésében készült

(R
2)

Felelős kiadó: Lukács Ernőné
Felelős szerkesztő: Balázs Sándor
Műszaki felelős: Flórián László

Megjelent 4000 példányban

4-526919. Athenaeum (F. v. Soproni Béla)

CÉLMEGHATÁROZÁS

Dolgozó népünk életszínvonalának emelkedése állattenyésztésünkől több tejet, húst, zsírt, több gyapjút és bőrt kíván. Állattenyésztésünk fejlesztése nélkül azonban nem oldhatjuk meg ezt a feladatot. Állattenyésztésünket fejleszteni viszont csak biztos, az időjárás szeszélyeitől függetlenített takarmánybázis létesítésével lehet. Az előadás célja, hogy a dolgozó parasztokat megismertessük a takarmányok tartósításának helyes módszereivel, hogy ennek alapján takarmánybázisunkat az eddiginél szélesebb alapokra helyezhessük. Takarmánybázisunk biztosításának alapvető feltétele, hogy mindazokat a termelvényeket, amelyeket idáig takarmányozási célra egyáltalán nem, vagy csak csekély részében használtuk fel, takarmányozás céljára felhasználhassuk. Ezzel teremthetjük meg az időjárástól függetlenített szilárd takarmánybázist.

Nézzük meg ezt a kérdést közelebbről. Magyarországon évenként mintegy 30—35 millió mázsa kukoricaszár terem. A kukoricaszárat takarmányozási célokra eddig csak részben használták fel. Szarvasmarhákkal rágatták le a leveleit, a többi része, országos viszonylatban 25—30 millió métermázsa, veszendőbe ment. Országosan évenként 120 ezer q-ra tehető az a cukorrépaevél (korona) mennyiség, amit takarmányozásra fel lehet használni, de csak elenyészően csekély az a mennyiség, amit fel takarmányoznak, mert eddig hosszabb időre való tárolásra nem volt mód, holott igen értékes, vitamindús takarmány.

A folyók, patakok árterületein, mélyebben fekvő, vizes területeken termő (zsurlók nélküli) füvek, fiatal sás és nád is értékes takarmányt ad, de eddig felhasználatlanul kárbavesztek. Hosszú volna mindazt felsorolni, ami idáig is megtermett ugyan, de felhasználatlanul kárbaveszett, mert nem ismerték általánosan a silózást és nem tudták azt, hogy a silózás által kítűnő ízű, vitaminokban gazdag takarmány készíthető. Nemcsak a nagyüzemi gazdaságokban, hanem a kisüzemiben, a dol-

gozó parasztok is készíthetnek silót és silózással tartósíthatják a takarmányt. Az előadás célja, hogy ennek módszereit és eredményeit ismertesse a hallgatósággal. Fontos, hogy tudják: az eredeti formában fel nem használható takarmány a silózásnál végbemenő erjedés következtében értékes, ízletes takarmánnyá változik és ezáltal kiszélesíti a takarmánybázist. A silózás megőrzi a vitaminokat és így a téli hónapok alatt is biztosíthatjuk a szükséges vitaminokat az állatoknak. Kellemes savanykás íze miatt az állatok rendkívül kedvelik a silózott takarmányt. Étrendi hatása is kitűnő s minthogy nedvdús, a tejelő állatoknál nélkülözhetetlen. Vitaminban gazdag, így az állati test és a magzat egészséges, erőteljes fejlődését elősegíti. Értékes és egyben a legolcsóbb takarmányt nyerhetjük a silózással és mivel ez az ország minden területén megvalósítható, biztosítja az állattenyésztés tervszerű fejlesztését az olyan megyékben is, mint pl. Borsod, Szatmár, ahol az állattenyésztés takarmányhiány következtében nem fejlődhetett ki egészségesen. Silózás nélkül gazdaságos és eredményes állattenyésztés el sem képzelhető.

Előadásunkban tehát meg kell ismertetni a dolgozó parasztsággal az állattenyésztés fokozottabb jövedelmezőségének módját. Meg kell szerezniök azt a tudást, melynek segítségével megismerik azokat a biológiai folyamatokat, amelyek a silótakarmányban végbemennek és biztosítják az eddig fel nem használt takarmány hasznosítását és a takarmányok, vitaminok és tápanyagvesztés nélküli tartósítását. Mozgósítani kell őket, hogy a nagyüzemekben, (tsz, tszcs), de az egyéni gazdálkodók is külön vagy a Földműves Szövetkezet segítségével közösen készítsenek silót.

ELŐADÁSVÁZLAT

Bevezetés:

1. *Visszapillantás Magyarország felszabadulás előtti takarmányozási helyzetére és az ebből következő állattenyésztési eredményekre.*
2. *A szovjet agrobiológia megismerése.*
3. *A kétéves állattenyésztésfejlesztési és az ötéves népgazdasági tervben előírt célkitűzések.*
Az eddig elért eredmények.
A tudomány győzelme a tudatlanság felett.

Tárgyalás:

1. A silózás.

A silózás lényege, jelentősége (vitamin-, táperőkérdés).
Jó silótakarmány nyerésének előfeltételei (cukorminimum elmélet).

Erjedés, az erjedést előidéző baktériumok és azok a feltételek, melyek szaporodásukat elősegítik.
A tápanyagban végbemenő változások.

2. Silók létesítése.

Beton-, kő-, földsilók ismertetése.

Az építéssel, létesítéssel kapcsolatos munkálatok megszervezése.

Az építéssel kapcsolatos újítások ismertetése.

3. Silótöltő gépek.

A takarmány felaprítása.

STV-rendszerű silótöltőgépek, cséplőgépből átalakított szártépő és az Ásványi-féle szártépőgép munkájának ismertetése.

Lóvontatású szárvágó ismertetése.

A Szovjetunió nagyüzemi silógépei.

4. Besilózás.

A takarmányok levágásának ideje.

Milyen növények silózhatók.

Hogyan keverjük az anyagokat, hogy gyorsan erjedjenek és takarmánytartalmuk megfelelő legyen.

A silózandó takarmány nedvessége.

A besilózás munkálatainak megszervezése.

Besilózási munkák, levegőkiszorítás.

Befedés, erjedés alatti gondozás.

5. Felbontás.

A szilázs kitermelése.

A takarmány gondozása, felhasználási időszak alatt.

6. Etetés.

Az állatok szoktatása, adagolás.

Az etetés mértéke egyes állatfajoknál.

A takarmányelőírányzat összeállítása a silótakarmányok figyelembevételével.

Befejezés:

1. *Silózás, a takarmánybiztosítás leggazdaságosabb módszere.*

Milyen segítséget nyújt kormányzatunk?

A természet legyőzése a tudomány segítségével az állattenyésztés fejlesztése érdekében.

MÓDSZERTANI UTMUTATÓ

Az előadás megtartására a Takarmánysilózási Gazdasági Iroda megyei kirendeltségek előadóit, az állami gazdaságok állattenyésztési agronómusait, a termelőszövetkezetek és csoportok, géppállomások mezőgazdászait kérjük fel. Ez azért helyes, mert az előadással kapcsolatban olyan kérdések merülhetnek fel, amelyre csak olyan szakember tudja megadni a választ, aki nemcsak a silózás irodalmát ismeri, hanem a kivitelezésben is járatos.

Az előadást a szabadban a községsí siló, vagy a legközelebbi tszcs, vagy állami gazdaság silója mellett is megtarthatjuk, hogy gyakorlatban bemutathassuk az előadásban elmondottakat. Természetesen a szabadban tartott előadás fontos kelléke, hogy megfelelő mennyiségű üllőhelyről gondoskodjunk.

Az előadás előtt a meghirdetésen kívül a helység példamutató gazdáit, akik amúgyis népnevelők, meg kell nyerni a részvételre. Ismertessük előttük az előadás tárgyát úgy, hogy bennük is felkeltsük az érdeklődést. Mondjuk el, hogy az előadáson arról lesz szó, hogyan tudunk száraz időjárás esetén is annyi takarmányt biztosítani, ami télen is elegendő a sok tejtermeléshez. Vagy hogyan lehet egészen kevés szemestakarmánnyal (darával) felhizlalni a disznót, vagy mivel érhetjük el, hogy télen át is tojjanak a tyúkok stb. Kérjük fel olyan dolgozó parasztokat, akik már tapasztalták, hogy az állatok mennyire szeretik a silótakarmányt, hogy mondják el, mennyivel emelkedett tejelő állatuknál a tejhozam, milyen jó erőben telettek át az állatok, mennyivel korábban kezdtek tojni a tyúkok. Ha olyan hozzászólónk van, aki esetleg pesszimisztikusan a besilózott takarmány megromlásáról beszél, válaszukban világosítsuk meg, hogy a megromlás milyen gondatlanságból történhetett. Minden esetben világítsunk rá a hibára és azt gondatlanságra vezessük vissza.

Amennyiben a helységben előző évben vagy ez évben silóz-

tak, az egyes részek ismertetésénél a jó és rossz példák elmondásával illusztráljuk az előadást. Ismertessük a silózó dolgozó parasztok (tsz, állami gazdaság, egyéni dolgozók) jó eredményeit. Ezért az előadás előtt fájékozdjunk a környék silózással kapcsolatos helyzetéről.

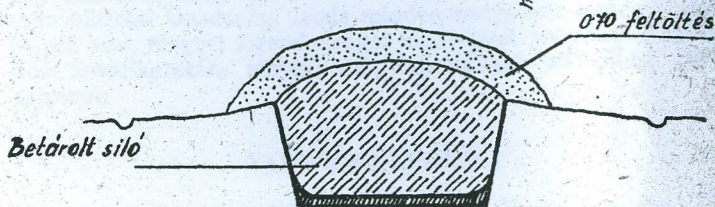
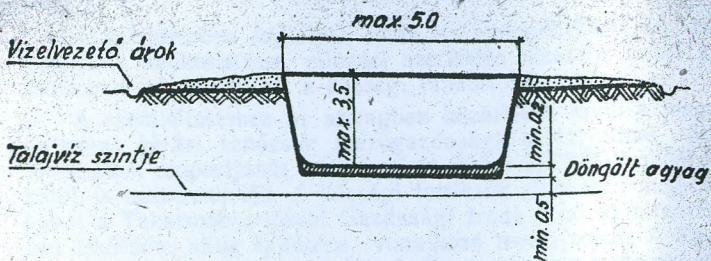
A bevezetésben, amikor a magyar dolgozó parasztság fel szabadulás előtti helyzetéről beszélünk, tegyük előadásunkat meggyőzőbbé azzal, hogy ismertessük, hogy: az időjárás szélességétől jobban szenvedő Hajdu, Szabolcs, Szatmár, Bihar, Abauj, Zemplén megyékben ahelyett, hogy a takarmányhiány leküzdését tűzték volna ki célul, az értékeesebb, nagyobbtermelesű állatok helyett a kisebbigényű, de sokszorosan kisebbtermelesű fajták kitenyésztésével igyekeztek megoldani a kérdést.

Az előadó mutassa be a kukoricaizéket, amit az állat már nem tud értékesíteni és hasonlítsa össze a szilázssal, amin keresztül az izék is takarmányként értékesül. Azott, tönkrement vagy bepenészesedett szénát is helyes bemutatni. Ajánlatos árokparti gyomos füvet vadrepcével, repcsényretekkel fertőzött kultúrnövényekből (repcés borsó stb.) egy marokra valót bemutatni, hogy szénának értéktelen, besilózva értékes takarmány.

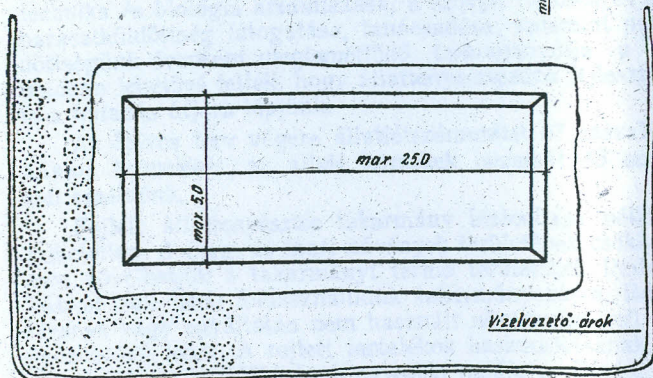
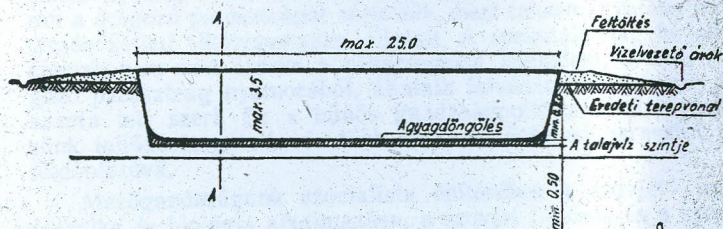
Az egyes szártépők ismertetésénél emeljük ki, hogy a lóvontatású szárvágó gép házilag is elkészíthető. Mozgósítsuk a dolgozó parasztokat elkészítésére. A lóvontatású szárvágó gép deszkából készül. Két sor tengeriszár levágására alkalmas szélességben szántalpon csúszó szerkezet. Eleje V-alakban fogja közre a kukoricaszárat és éles késsel levágja. Teljesítménye napi 3—5 kat. hold. Ugyanitt ismertessük a Szovjetuniótól kapott traktorvontatású járvasilózó gépet, mely a kukoricaszárat, cukorcirkot stb. nemcsak levágja, hanem azonnal megfelelően fel is aprítja és így a száradással járó tápanyagvesztéséget is minimálisra csökkenti.

A silógödör készítésénél győzzük meg a hallgatókat, hogy a gödör alakját ne sarkosra, hanem legömbölyítetre készítsék. Ezt rajzoljuk is fel, hogy lássák a különbséget. Ehhez nagyon jó szemléltető anyagot ad a Természettudományi Társulat »A silózás gazdaságos módszerei« c. diapoizítív sorozata.

Ugyancsak rajzoljuk fel a siló megtöltésének magasságát is. Mondjuk el, hogyan oldható meg, hogy a föld felett még kb. 1—1½ m-re rakjuk a takarmányt a silóban. Kerekalakú silónál a föld felett kerek deszkaburkolatot csinálunk, hosszúkás árok megtöltésénél egy méter magas karókkal megtámasztott lapokat állítunk fel.

Földből készült ároksiló keresztmetsze.e és befedése

Födből készült ároksiló hosszsmetsze.e és felülnézete

Mutassuk be a táblára felrajzolva a gödör- és ároksilókat, Az utóbbiaknál hangsúlyozzuk a rézsüs oldal szükségességét és a mélység és szélesség arányait. Rajzoljuk fel ugyanígy a levegő kiszorításának a módját is a silóból.

A besilózendó takarmány keveréke tárgyalásánál említsük meg, hogy a háziasszonyok is szívesen készítenek ú. n. »csalamádé« savanyúságot, mert az uborka hitványát, a kevésbbé szép vagy sérült paprikát is felhasználhatják és mégis jobbízű savanyúságot nyernek, mintha csak egyikét vagy másikat egymagában tennék el.

Az erjedési rész tárgyalásánál említse meg az előadó, hogy hasonlít a háztartási káposztasavanyításnál végbemenő folyamathoz. Mindkettőben az erjedést ugyanaz a baktérium segíti elő, a káposztát is felaprítják és letapoássák, valamint az erjedés ideje alatt prés alatt tartják, hogy a levegőt kiszorítsák.

Ismertessük meg röviden a dolgozó parasztokkal a tejsavas, vajsavas erjedés feltételeit és hatását a takarmányra és ezzel is bizonyítsuk be, hogy mennyire fontos a helyes besilózás. A levegő kiszorításának tárgyalásakor mondjuk el példának, hogy a háziasszony a paradicsom eltevésénél a megfőzött és üvegbe tett paradicsomot kidunsztolja, tehát az üvegben maradt levegőt ritkítja, lehetőség szerint eltávolítja. A rosszul dunsztolt paradicsom megpenészedik, mert a penész fejlődéséhez szükséges levegő bennmaradt az üvegben.

A felbontás utáni gondozással kapcsolatban mondjuk el, hogy ha a savanyú (tehát konzervált) uborkát vagy paprikát napokig levegőn hagyják, megromlik. Tehát a felbontott silóban is a takarmányt a megfelelő mennyiség kiszedése után mindig takarjuk be.

A silótakarmány etetése tárgyalásánál mondjuk el, hogy téler magunk is mennyire kívánjuk a savanyúságot. Az állatok is így vannak. A nyálképződést, a gyomor működését segíti elő a savanyúság és ezáltal kitűnő az étrendi hatása. Jobban és könnyebben emészt a gyomor, tehát jobb a vérkeringés, egészségesebb a szervezet.

A silótakarmány etetésének a termelést fokozó hatásáról beszélve emeljük ki, hogy ha silótakarmányt etetünk, magasabb lesz a termelés, a dolgozó nép állama iránti kötelezettséget is jobban teljesíthetjük és utána viszont több terméket vihetünk szabadpiacra.

Ismertessünk az etetéssel kapcsolatban szilázs-tartalmú takarmánykeverékeket, takarmányadagokat is.

A befejezésben foglaljuk össze az elmondottakat és mozgósítunk silókészítésre, silózási szerződés kötésére. Ezzel kapcsolatban felvilágosítást a községi tanácstól kapunk.

A szemléltetéshez az anyagban közölteken kívül a megyei, valamint járási tanácsok mezőgazdasági osztályainak állattenyésztési csoportjánál, a megyei és járási MESZÖV-öknél plátók is beszerezhetők. A községi tanácsok elnökeitől meg lehet kápní a Takarmánysilózási Gazdasági Iroda által az elmúlt évben leküldött, silók építésére vonatkozó tervrajzokat. A Takarmánysilózási Gazdasági Iroda minden megyében a megye székhelyén van, megyei kirendeltségei készséggel bocsátanak az előadó rendelkezésére fényképeket, falitáblákat, silóépítési tervrajzokat.

TARTALMI KIVONAT

Magyarországon átlag minden második év aszályos. Az ennek nyomán bekövetkező takarmányozási nehézségek különösen a dolgozó parasztságot sújtották, mert takarmányhiány miatt olcsón kellett elkótyavetyélni állatait. A spekuláló nagybirtokoságnak nem volt érdeke a nehézségeket leküzdeni, mert a dolgozó parasztság nyomorából, állataik felvásárlásával busás haszonra tett szert. Ez a bűnös gazdaságpolitika állattenyésztésünk fejlődését gátolta és több százezer dolgozó parasztot tett földönfutóvá.

Mezőgazdaságunk szocialista építésében a szovjet agrotechnika és biológia alkalmazása, a szovjet tudósok és a szovjet parasztküldöttség látogatása, tanácsadása, valamint parasztküldöttségünk évenként megismétlődő tanulmányútja a Szovjetunióban lehetővé tették, hogy állattenyésztésünk fejlesztése terén is a haladás útjára lépjünk.

Az ötéves terv végére állatlétszámunkat 57 százalékkal, az állatok termelését, az állati termékek hozamát 45 százalékkal kell emelnünk.

Fejlett állattenyésztés takarmány biztosítása nélkül elképzelhetetlen. A mag- és ipari növények területének csökkentésével nem növelhetjük a takarmányt termő területeket. Rejtett tartalékokat kell tehát felhasználnunk takarmányozásra. Eddig csak részben vagy egyáltalán nem használt növényeket kell takarmányozhatóvá tenni. A rejtett tartalékok hasznosításának, az állatok jó takarmányellátásának egyetlen módja a silózás.

A kétéves állattenyésztés-fejlesztési terv kimondja, hogy gondoskodni kell számosállatonként 7 m³ silótakarmány készítéséről. A határozat végrehajtása megoldja a takarmányozás kérdését és biztosítja az állattenyésztés tervszerű fejlesztését.

Az elmúlt évben — 1951 — tizenhétszer annyi silótakarmányt készítettek állami gazdaságaink, termelősövetkezeteink, termelősövetkezeti csoportjaink és dolgozó parasztságunk, mint 1943-ban.

Az eddig elért eredmények azt bizonyítják, hogy a tudomány legyőzi a természetet. Az ember függetlenítheti magát az időjárás viszontagságaitól, ha megismeri és bátran alkalmazza a Szovjetunió példája nyomán a haladó agrobiológiát.

1. A silózás

A takarmánynövényeket közvetlen levágásuk után silózzuk be. A levágott növényben a sejtek a nap sugarainak hatására lassan elhalnak, a benne lévő vitaminok nagy része elpusztul. A sejtekben levő nedvesség csökkenésével csökken a takarmány tápanyagértéke is. Ezzel szemben a besilózott növények teljes vitaminkészlete megmarad és a tápanyagtartalom az emészthetetlen rostanyagok bizonyos mértékű emészthetővé válásával fokozódik.

A besilózott takarmány erjedéséhez elegendő cukor szükséges.

A cukormennyiség növényenként más és más. A szovjet tudósok a gazdasági növényeket a jó silózáshoz szükséges cukortartalmuk szerint (cukorminimum) három csoportra osztják:

a) *Könnyen silózhatók*: kukorica, csalamádé, kukoricaszár, méznád, édescirok, cirok, napraforgócsalamádé, tök, dinnyefélék termése, főzelék- és zöldségfélék, takarmányrépa, cukorrépa (levél is), cukorgyári szelet, szudáni fű, fiatal sás és nád, konzervgyári melléktermék stb.

b) *Egymagukban nehezen silózhatók*: somkóró, vöröshere, bükköny, múhar, burgonyaszár stb. Ezek 1:3 arányban könnyen silózható növényekkel vagy melaszoldattal keverve silózhatók.

c) *Magukban nem silózhatók*: lucerna, szója, tök, dinnye-inda stb. Melasz hozzáadásával vagy 1:1 arányban könnyen silózható növényekkel silózzuk ezeket be.

A silóban a takarmány tartósítását baktériumok idézik elő. A baktériumokat életfeltételeik szerint két csoportra osztjuk:

Vannak, amelyek életéhez — szaporodásához — levegő szükséges. Ide tartoznak az ecetes erjedést és a rothadást előidéző baktériumok.

Vannak olyanok, melyek életéhez levegő nem szükséges. Ezek a tejsav- és a vajsavbaktériumok.

A jó silótakarmány készítéséhez a tejsavbaktériumok elszaporodására van szükség.

A besilózott takarmány felmelegszik. Erjedés indul meg.

Az erjedés módjai:

Hidegerjesztés — a felmelegedés 25—35 C fokig emelkedik.

Melegerjesztés — a felmelegedés 40—50 C fokig emelkedhet.

A felmelegedés gyorsítja az erjedési folyamatot. A túlzott felmelegedés eredménye: tápanyagvesztés, romlást előidéző (vajsav) baktériumok elszaporodása, tejsavbaktériumok pusztulása.

A besilózott takarmány 70—75% nedvességet tartalmazzon.

A tejsavbaktériumok hatására a takarmány savanykás ízű lesz. Eredmény: nehezen emészthető fehérjék és szénhidrátok egy része emészthetővé válik, a vitamintartalom megmarad.

2. Silók létesítése

Levegő és víz jelenlétében a szilázs megromlik. A silózás technikájának alapfeltétele: a besilózott takarmány elszigetelése a levegőtől és a víztől.

a) *Épített siló*. Készülhet: betonból, kőből, légtárból, az építés feltétele: a belső fal sima, a fenék vízhatlan legyeri.

Alakjuk: leggyakoribb és legalkalmasabb a henger-, toronyalak. Épített silókban a jól besilózott takarmány 10—15—20 évig is eltartható.

b) *Földsilók*. Kisebb költséggel építhetők. Alakjuk a talajtól függ. Lehet árok- és gödörsiló.

b/1. *Aroksiló*. Minden talajon készíthető. A mélység és szélesség arányánál legjobb a 2:3 arány. Legmegfelelőbb mélység 2,5—3,5, szélessége 2,5—3. Hossza: tetszésszerű. Az oldal-falak méterenként 15—20 cm-rel lejtsenek. Az oldal- és a fenék-sarkok gömbölyűek legyenek, mert sarkosság esetén nehéz a

levegő kiszorítása. Laza homoktalajon a falat vesszőfonattal támasszuk meg és cementes habarccsal vonjuk be.

b/2. *Gödörsiló.* Jobb az ároksilónál. Kötött talajon feltétlenül gödörsiló létesítendő.

Mindkét silónál az oldalakat és a fenékrészt le kell döngölni. A fenékrész a talajvíz szintje felett legalább 50 cm-re legyen. Fontos az oldalfalak és fenék simasága.

3. Silótöltő gépek

Elsőrendű minőségű szilázs csak felaprított takarmányból lesz. A felaprítás fontos, mert az így besilózott takarmánynak

- a) megmarad a szénhidrát-, nitrogén- és karotintartalma,
- b) kisebb a térfogata; könnyebb a tömörítése,
- c) gyorsabb a növények elhalása,
- d) gyorsabban kiválik a növények cukortartalmú nedve.

A tejsavbaktériumok tehát gyorsan és erőteljesen szaporodnak. A tégés silótöltő géppel történik.

a) *STV-rendszerű juvós silótöltő gép.* Hazánkban a felszabadulás óta a legismertebb. Jói aprít, teljesítménye kicsi.

b) *Asványi-féle szártépő.* Nem szecsakáz, hanem tég.

c) *Használatlan cséplőgépből átalakított szártépő.* Menyiségi és minőségi munkája kielégítő. Szlávesz János újítása: tégés és vágás egy művelettel elvégezhető.

d) *Lóvontatású szárvágo.* Kukoricaszár vágására alkalmas. Házilag elkészíthető. Teljesítménye 3—5 kat. hold.

e) *Járvasilózó gép.* A Szovjetunió bocsátotta rendelkezésünkre. Kukorica, csalamádé, silókukorica, kukoricacirok feldolgozására alkalmas. A vágás után azonnal aprít. A száradással járó tápanyagvesztés minimálisra csökken.

4. Eesilózás

A besilózandó takarmányt akkor kell vágni, amikor a legnagyobb mennyiséget és tápértéket adja. Pílangósokat az első virágok megjelenésekor; fűféléket zsenge korában; sást, nádat bugahányáskor; kukoricaszárát közvetlen törés után; silókukoricát teljes érésben.

Naponta csak annyit vágjunk, amennyit silózni tudunk, hogy takarmányértéke ne csökkenjen.

Renden megázott szénát legjobb besilóznl.

A silózás előtt meg kell állapítani: a takarmányok silóhatóságát, az egymagában nehezen és az egymagukban nem silózható növények keverési arányát, a tápanyagok helyes arányosítását.

Ha több takarmányt silózunk, már feltépéskor keverjük őket. A Szovjetunióban egyes állattalajok igényeinek megfelelően külön kompakt szilázsokat készítenek. Malacok részére: zsenge lucernát 4% zab és 4% árpadarával; süldők részére: zsenge lucernát 8% tengeridarával.

A silózandó anyag 70% nedvességet tartalmazzon. Kevesebb nedvesség esetén — 60% vagy az alatt (pl. kukoricaszárnál) — a nedvességtartalmat növelni kell nedvességtartalmú takarmánnyal (cukorgyári nedves szelét, takarmányrépa stb.), végső esetben vízzel.

A silózás előkészítése. A szükséges eszközök és munkaerő biztosítása. (Szártépő, silótöltő gépekhez 2, esetleg 3 munkaerő, levegő kiszorításához 1—2 súlyosabb növendék vagy tehén, esetleg apaállat, o'dalak, szék taposásához 2—3 ember.)

Igen lényeges a siló megszakítás nélküli gyors betöltése, a megfelelő feláprítás és a levegő tökéletes kiszorítása.

Földes takarmányt a silóba tenni nem szabad, mert emésztési zavarokat, sőt megbetegedést is okoz.

A silót nemcsak a szájrészig, hanem 1—1,5 méterrel magasabbra kell tölteni, kúpszerűen, a takarmányülepedésre számítva.

A besilózott takarmányt 50 cm vastag ledöngőt földréteggel fedjük be. Erős hideg esetén a földréteget vastagítsuk. Kívülről agyagréteggel vonjuk be és döngöljük le. Az erjedés időszaka alatt kísérjük ügyelemmel a földtakarót és ha repedés keletkeznék rajta a besilózott takarmány ülepedése következtében, azonnal tapasszuk be.

5. Felbontás

A jól besilózott takarmány 8—12 nap alatt beéri. A bontást 4—6 hét után kezdjük el.

a) *A bontás torony- vagy gödörsilónál.* Az egész területről távolítsuk el a földet és a szilázst az egész terület szélességében naponta 5—10 cm vastagságban termeljük ki.

b) *A bontás ároksilónál.* A felőnek csak egyrészét (szakszát) nyissuk meg. A szilázst a felőtől felénk napi 10—20 cm

vastagságban szénavágó késsel vagy élezett ásóval vágjuk le. Az első szakasz kitermelése után a következő szakaszcól távolítsuk el a földet.

Mindenkor annyi szilázst kell kitermelni, amennyi aznap elfogy.

6. Etetés

A szilázsnak kitűnő étrendi hatása van. Az állatok igen szeretik, ha hozzászoktak. A szoktatás: az első napokban csak kis mennyiséget, az előírányzat szerinti végső mennyiségnek csak 10--20%-át adjuk.

Minden gazdasági haszonállattal etethetünk silótakarmányt. Az egyes állatfajok részére más és más összetételű szilázst készítünk.

A takarmányelőírányzat elkészítésénél vegyük figyelembe a szilázs tápanyagösszetételét és a szilázs mennyiségét. A tápérték szerint csökkentjük a széna- és az abrakadag mennyiségét.

A silótakarmányok etetése fokozza az állatok étvágyát és egyéb takarmányokat — szénát, szalmát, gyökérterméseiket — is szívesebben fogyasztanak és jobban értékesíteneik.

* * *

Silózni és szilázst etetni az év minden szakában lehet.

Silózással megőrizhetjük a zöldtakarmányok legértékesebb tulajdonságait. Vitaminok, különösen az állatok részére olyan fontos A-vitamin — karotin — silózás útján tartósítható legjobban.

A silózás a takarmány tartósításának leghevesebb módszere. Szárítással a takarmány mennyisége és minősége csökken. Silózásnál sem mennyiségi, sem minőségi csökkenés nincs, sőt minőségi javulás jelentkezik. A tárolás is sokkal könnyebb, kisebb helyre van szükség. 1 m³ szilázs két-háromszor nehezebb, mint 1 m³ széna.

Nagy előnye a silónak, hogy nem tűzveszélyes.

Kormányzatunk a dolgozó nép nagy tömegeivel megismerteti a takarmányozás fejlett módszereit, hogy azokat termelőmunkájában felhasználhassa.

Kormányzatunk azzal, hogy az ország jóformán minden községében állami költségen silókat létesített, lehetőségét nyújt

dolgozó parasztságunknak arra, hogy kitűnő takarmányt készíthessen. Dolgozó parasztságunkon a sor, hogy felhasználja ezt a lehetőséget. Akár úgy, hogy ismerősök és szomszédok összeállva, kollektívái alkotnak és így készíthetnek silókat, akár a földműves-szövetkezeteken keresztül, mindenképpen elősegítik öt-éves tervünk célkitűzéseinek megvalósítását, de növelik saját jövedelmüket is.

IRODALOM

Az anyag feldolgozásához kötelező

1. Mezőgazdasági kiskönyvtár: *Silózás*.
Mezőgazdasági kiadó. Növénytermelési sorozat. 29. sz.
Ára 2 Ft.

Ismerteti a silózás jelentőségét, a hideg és meleg erjesztést. Tárgyalja a silótakarmány készítésére alkalmas növényeket, valamint a silózható anyagokat. Foglalkozik a földárosiló kérdésével, a silótakarmányok etetésével és ismerteti a silótöltő, illetve szártépő gépek munkáját.

2. Mezőgazdasági könyvkiadó: *Silótakarmányok készítése és jelentősége*.

Takarmánysilózási Gazdasági Iroda (Bp. V., Teleki Pál-u. 13.) kiadványa. Kérésre a T. G. I. ingyen mindenki rendelkezésére bocsátja.

A füzet foglalkozik a silózás jelentőségével, a munkálatok megszervezésével, a silólandó anyagok termelésével, a silók létesítésével, azok üzemeltetésével, valamint a szilázs etetésével.

3. Kőrösi József: *Hogyan építhetünk olcsón silót*.

Magyar Mezőgazdaság, IV. évfolyam, 16—17. sz., 12. old.

A cikk ismerteti a földárok- és gödörösiló építését és a munkálatok megszervezését. Hasznos tanácsokat ad a silók méretére vonatkozóan.

4. Berliner György: *Előkészületek a nyárvégi silózáshoz*.

Magyar Mezőgazdaság, V. évfolyam, 14—15. sz., 27. old.

A cikk foglalkozik a nyárvégi silózásra kerülő takarmányok levágásának megszervezésével, a munka gépesítésével és a silózási munkák megszervezésével.

4/a. Zubrilin: *Hogyan silóznak a Szovjetunióban*.

Mezőgazdasági Kiadó. Ára 2.50 Ft.

A könyv ismerteti a silózás lényegét és jelentőségét, az egyes silótípusokat, a silózás technikáját és a szilázs etetését.

A témához való alaposabb tájékozódásra ajánlott irodalom

A nagyüzemi silőgazdálkodás.

Földművelési Minisztérium Tájékoztatási Főosztályának kiadványa.

Ismerteti az öléves terv célkitűzéseit az állattenyésztés vonalán, azután rátér a silózás jelentőségére. Ismerteti a földárok-siló építését és takarmánynormákat közöl a szilázs etetésére.

5. Zubrilin—Misusztjin—Harsenko: *A silózás.*

Mezőgazdasági Kiadó. 1951. Kapható minden állami könyvesboltban. Ára 12 Ft.

A könyv ismerteti mindenekelőtt a takarmányalapanyagokat. A szénhidrátokat, fehérjéket, vitaminokat, majd áttér a silózás lényegére, tárgyalva a takarmány szecskázását, elszigetelését a levegőtől, a hidrogénion koncentrációt és a cukorminimum elméletét. A silótakarmánnyal való bánásmódot és a felhasználást.

Berliner György: *A pillangósok silózása.*

Magyar Mezőgazdaság, VII. évfolyam, 11. sz., 12. old.

A cikk foglalkozik a pillangósok silózásával, kihangsúlyozva a karotintartalom emelkedését, valamint a silózott pillangósok könnyen emészthetőségét.

Berliner György: *Silóink felbontása.*

Magyar Mezőgazdaság, VII. 1—2. sz., 24. old.

A cikk részletesen ismerteti az árok- és toronysilók felbontásával járó munkálatokat.

Berliner György: *Küszöböljük ki a silózásnál jelentkező hibákat.*

Magyar Mezőgazdaság, VI., 23. sz., 10. old.

A besilózásnál és a silózás megszervezésénél jelentkező hiányosságok kiküszöbölésére ad hasznos tanácsokat és azokat az általános szabályokat ismerteti a cikk, amelyekre feltétlen tekintettel kell lenni a jó silótakarmány készítésénél.

P. Szabacsenkov: *Silótakarmányok készítése és felhasználása a Szovjetunióban.*

Magyar Mezőgazdaság, V., 14—15. sz., 27—28. old.

A cikk tájékoztatást ad a Szovjetunió szovhozainak és kolhozainak silózásáról, valamint ismerteti a szovjet takarmányozási kutatóintézetek elért eredményeit. Hasznos tanácsokat ad a silótakarmányok etetésére vonatkozóan.

Berliner György: *Súlyponti feladat a takarmányalap megszilárdítása.*

Magyar Mezőgazdaság, V., 19. sz., 14. old.

A szerző ismerteti a konzervgyári és a szeszgyári melléktermékek silózását, kitér a zöld futószalag fontosságára és felsorolja mindazon növényeket, amelyeket silózás útján takarmányként értékesíteni lehet.

Kurelec Viktor: *Cukorgyári nedvesszelet.*

Magyar Mezőgazdaság. V., 19. sz., 16. old.

A szerző a cukorgyári nedvesszelet takarmányozásra való felhasználását és silózás útján való tartósítását tárgyalja.

FÜGGELEK

Az 1952. évi Allattenyésztési Kiállítás silórészlegének emlékkönyvébe a kiállítást felkeresők a következő véleményt írták a silózásról. Ezeket a sorokat használjuk fel. Hivatkozunk előadásainkban a gyakorlat és a tudomány dolgozóinak értékes megállapítására.

Tolna megye. Alsónánai »Dózsa«-tsz elnöke: »A szarvasmarhatenyésztésben a siló nélkülözhetetlen, mert a kevésbé ízletes takarmányokat is ízletessé tehetjük a silózással. Előnye még, hogy nem tűzveszélyes és kevesebb férőhelyet igényel, mint a szálastakarmány, ezenkívül hosszú évekig eltartható.«

Veszprém megye. Veszprém, Martyik Mária főállattenyésztő: »A silózás több tejet, több húst, több gyapjút jelent.«

Pest megye. Vác, »Micsurin«-tszcs agronómusa, Kackovics Miklós: »A siló a téli takarmányozás egyik legfontosabb és legcélszerűbb módja.«

Pest megye. Tököli »Vörös Csillag«-tsz elnöke: »Tavalyi silózásunk tapasztalata, hogy az állatok sokkal jobban hasznosítják a takarmányt, többet termelnek nemcsak tejre, de húsrá is.«

Csongrád megye. Mezőgazdasági főelőadó, Bóla: »Szarvasmarhatenyésztésnél a siló nélkülözhetetlen, emellett azonban a korszerű sertésenyésztésben is éppen olyan fontos.«

Zala megye. Nagykanizsa, »Vörös Csillag«-tsz elnöke, Vámos Ferenc: »Silótakarmány etetése nemcsak a nagyüzemi állattenyésztésben, hanem az egyéni állattartásban is döntő fontosságú.«

Szabolcs-Szatmár. Tiszarád, »Kossuth«-tsz elnöke, Garai János: »A silózás állattenyésztésünk szempontjából döntő jelentőségű. Nálunk ismeretlen volt, de megvalósítjuk nemcsak a tszcs-kben, hanem a faluban is, hogy állattenyésztési tervünket

és a dolgozó nép államával szemben fennálló kötelezettségeinket teljesíthessük.»

Hajdú-Bihar megye: Tetétlen »Kossuth« tszcs. Madarász Mihályné baromfi gondozó: »Baromfiakkal is etetjük a silót és korábban kezdték meg a tojást.«

Féjér megye: Baracska »Vörös Csillag« tsz állattenyésztési brigád vezetője, Szücs János: »Állattenyésztésünk fejlesztése és a termelés olcsóbbá tétele érdekében több silótakarmányt kell készíteniünk.«

Szolnok megye: Turkeve »Vas Zoltán« tsz, Berényi Dezső jószágfelelős: »A tejtermelésünkben elért magas fejési átlagot a silótakarmány etetésének köszönhetjük.«

Győr—Sopron megye: Magyaróvári baromfitenyésztő telep vezetői tanfolyam hallgatója: »A silózás jelentőségét a baromfitenyésztésben is rendkívül fontosnak tartom. A baromfiak vitamin ásványi anyag ellátása, valamint táplálóanyag megtakarítása szempontjából nélkülözhetetlen. Kisebbségi silók egyetlen baromfitelepen sem hiányozhatnak.«

Békés megye: Állattenyésztési előadó (Sarkad), Berek Zsigmond: »Gyakorlati tapasztalataim alapján a leggazdaságosabbnak és teljes értékű silótakarmányozási eljárásnak tartom sertések részére a tarlóban, illetőleg másodnövényként vetett takarmányborsót, silókukoricát a negyedik kaszálású lucernával összezsuzcskázni és besilózni. Ezen silótakarmányozási eljárással sertéseinknél 50 százaléknyi abraktakarmányt takaríthatunk meg.«

Békés megye: Csorvás »Vörös Október« tsz tehenészbrigád »Kipróbáltuk a szarvasmarháknál a silótakarmány etetését és annyira megszerették, hogy amikor egy időben silótakarmányt és szénát is tettünk eléjük, addig a szénából nem ettek, amíg tartott a silótakarmányból. Tapasztalatunk az, hogy a szarvasmarháknak, úgy a hízóknak, mint a fejősöknek, vagy növendékeknek nélkülözhetetlen minden más szálaktakarmánnyal szemben. Silózás útján egész télire és másik év nyaráig tudjuk biztosítani jószágainknak a jó takarmányt.«

Heves megye: Heréd »Micsurin« tsz elnöke Fekete Sándor: »Tavaly 600 köbmétert silóztunk be, tapasztalatom, hogy különösen tejelő marháknál a siló etetése emeli a tejhozamot. Nálunk tehenenként a silótakarmány etetésekor 3 literrel emelkedett a tejhozam. Nemcsak szarvasmarháknál, hanem sertésenként is jól bevált.«

Békés megye: Csorvás »Vörös Október« tsz tehenészbrigád vezetője, Varmi János: »Amíg nem etettünk silótakarmányt, 6—7 litert fejtünk tehenenként, pedig szénán kívül 3 kg abrakot

is adtunk. Amióta silótakarmánnyal etetjük a teheneket, csak 1 kg abrakot etetünk és mégis 11—12 liter tejet termelünk tehenenként. Fontosnak tartom, hogy májusban őszi takarmánykeveréket, júniusban tavaszi takarmánykeveréket, augusztusban silókukoricát és csalamádét, szeptemberben és októberben másodveteményeket silózzunk be, mert így növelhetjük tejtermelésünket.»

SZEMELVÉNY

Zubrilin: *Hogyan silóznak a Szovjetunióban c. könyvéből*
(Mezőgazdasági Kiadó, 1951.)

1. *A szilázs szaga, színe:*

A silózás a zöldtakarmányok nedvdús állapotban való eltarításának legegyszerűbb és legmegbízhatóbb módja.

A szilázs, a friss, nedvdús takarmánnyal ellentétben, savanyúízű és jellegzetes szagú. Nagyon emlékeztet a kovász, friss kenyér, szárított gyümölcs, kompót, lekvár, méz, kovászos uborka stb. szagára. Általábanvéve a helyesen készített szilázs kellemes szagú. Ha a szilázs rosszszagú, akkor rosszul készítették.

A szilázs sokféle színű lehet. A zöldtömegből készített szilázs sárgászöld és sötétbarnás színű. Akkor lesz sötétbarna és barnás színű, ha silózás közben a takarmány erősen felmelegszik.

A szilázs savanyú íze azzal magyarázható, hogy tejsav halmozódik fel benne. Ez a sav védi meg a szilázst a megromlástól.

2. *A cukorminimum megmagyarázásához:*

Különleges kísérletek útján megállapították, hogy az egyik fajta növény silózásához egy bizonyos mennyiségű cukorra van szükség, egy másik fajtánál már más mennyiségű cukor kell, a harmadiknál pedig megint más cukormennyiség szükséges stb. Már sok takarmányfélére nézve meghatározták a szükséges cukorminimumot. Ha ezt összehasonlítjuk ennek vagy annak a takarmánynak a tényleges cukortartalmával, silózhatóságának fokát már előre megtudhatjuk. Ebben van a silózás tudományos elméletének alapvető lényege is. Ezt az elméletet cukorminimum-elméletnek nevezték el.

3. *A silózással kapcsolatban a tejsavas és vajsavas erjedés ismertetéséhez.*

Azokat a baktériumokat, amelyek a cukrot tejsavvá változtatják, tejsav-baktériumoknak nevezzük. Ezek a baktériumok

mindenütt megtalálhatók. Mindaddig nyugalmi állapotban maradnak, amíg olyan közegbe nem kerülnek, amely elszaporodásukra kedvező. Ilyen a feloidott cukrot, fehérjéket és különböző sókat tartalmazó közeg. A tej, számos növényi nedv és a cefre a tejsavas erjedés kifejlődésének legjobb közege.

Kitűnt, hogy ugyanezek a baktériumok nemcsak a tejcukrot, hanem a növényi cukrot is könnyen elerjesztik. A tejsavas erjedés ezért csak abban a nedvben megy tökéletesen végbe, amely jó sok cukrot tartalmaz. Ha például a kukoricaszárból kisajtoljuk a nedvet, amely bőven tartalmaz cukrot, akkor ez a nedv igen hamar megsavanyodik. A csalán leveléből kisajtott nedv nem savanyodik meg, hanem megromlik. A csalán levelében ugyanis nagyon kevés a cukor. *A cukor tehát a tejsavas erjedés főjórása.*

Az olyan erjedést, amelynek eredményeképpen főleg vajsav képződik, vajsavas erjedésnek nevezzük. Azok a baktériumok, amelyek ezt az erjedést előidézik, a keményítőt és a cukrot is el tudják erjesztetni. Bármit erjesztenek is azonban, a vajsav-baktériumok mindig vajsavat termelnek. Ennek a savnak a szaga igen kellemetlen, a trágya szagára emlékeztet. Már jelentéktelen mennyiségű vajsav is átható, kellemetlen szagot kölcsönöz a szilázsban. Erről a szagról könnyen felismerhetjük, hogy a szilázsban vajsavas erjedés ment végbe. A jó szilázsban nincs vajsav. A szilázsban egyáltalán nem szabad ennek a savnak képződnie. Nemesak a takarmány szagát rontja el, hanem a rothadástól sem óvja meg. Ha a szilázsban vajsavas erjedés megy végbe, azt mindig rothadásos fehérjebomlás kíséri. Márpedig a fehérje a takarmány legértékesebb része. Fehérjebomláskor káros anyagok képződnek és még kellemetlenebb szag jelentkezik.

A vajsavas erjedés azért nem tudja megakadályozni a rothadást, mert abban a pillanatban abbamarad, amint a takarmány egy kissé savanykás lesz. A gyengén savanykás takarmányban pedig a rothasztó mikróbák még meg tudnak élni.

4. A levegő kiszorításához:

A silózás művészete abból áll, hogy a silózendő takarmány számára olyan feltételeket teremtsünk, amelyek biztosítják benne a tejsavas erjedés aktív kifejlődését. Ezek a feltételek úgy alakulnak ki, hogy a szükséges cukormennyiséget tartalmazó nedvdús tömeget eiszigeteljük a levegőtől. A silózendő tömeget felszecsászva rakjuk be és 70—75 százalék nedvességtartalom mellett tömören letáposzuk, hogy minél több levegőt kiszorítsunk belőle.

5. A tápanyagban végbemenő változásokhoz:

A jó szilázsban teljesen megmaradnak a fehérjeanyagok és a vitaminok.

Az állattenyésztésben mind a fehérjék, mind pedig a vitaminok óriási jelentőségűek.

A takarmányfehérjéből épülnek fel az állati test sejtjei, Fehérjéből képződik a tej és a gyapjú. Nagymennyiségű fehérje szükséges az állati szövetek helyreállításához. A takarmány fehérjeanyagából képződik a tojásfehérje. Fehérje szerepel az enzimek összetételében is, amelyek az állatok szervezetében különféle folyamatok, mint a légzés, emésztés, növekedés, szaporodás stb. mozgatóerői és szabályozói.

Ami a vitaminokat illeti, azok, akárcsak a fehérjék, szintén semmivel sem helyettesíthetők. A vitaminokra az állatoknak nem mint építőanyagokra van szükségük, amelyeket a sejtek helyreállítására és képzésére fordítanak, nem is mint energiaforrásra, hanem mint olyan anyagokra, amelyek az állatok normális egészségét fenntartják. A vitaminok sokféle enzim összetételében is szerepelnek.

Szilázs közben a takarmány néhány új tulajdonságot szerez. Mint már ismeretes, savanyú ízű és sajátos szagú lesz. E tulajdonságok következtében a szilázs felkelti az állatok étvágyát és más takarmányokat, a szénát, szalmát és a friss gyöktermésűeket is szívesebben fogyasztják.

Fontos tudni azt is, hogy a szilázsban elpusztulnak a gilisztás megbetegedések kórokozói. Ezt a Szovjetunió »K. I. Szkrjabin« Helminológiai Intézetében »V. R. Viljamsz« Takarmánykísérleti Intézetében különleges kutatások útján állapították meg.

6. A különböző silók ismertetéséhez:

Ha tornyokban silózzuk a takarmányt, a tápanyagvesztéség körülbelül feleakkora lesz csak, mint ha a takarmánytömeget gödrökben és árkokban silózzuk. Magas talajvízszint esetén a torny az egyedül elfogadható silótípus.

Az árkot hosszúkás téglalapalakúra ássuk, úgyhogy a falak a fenék felé kissé befelé irányuljanak. Az árok legalább 2,5 m, de legfeljebb 3,5 m mély legyen. Az árok szélessége fent 2,5—3 m, hossza a szükséglettől függ, de legfeljebb 15 m.

7. A silózandó takarmány felaprításának jelentőségéhez:

Tehát mindenképp azért szükséges felszeccskázni a silózandó tömeget, mert a szeccskázás csökkenti a veszteséget és javítja a szilázs minőségét.

A nyersanyag felszeccskázása lehetővé teszi a siló térfogat-egységére eső szilázs súlyának növelését. Végül a felszeccskázott takarmányt kényelmesebb kiszedni és feletetni.

A növények felszeccskázása meggyorsítja a sejtek elhalását, tehát elősegíti cukortartalmú nedvük gyorsabb kiválását. Annál jobb, minél apróbbra szeccskáztuk a takarmányt.

A silózandó tömeg gondos felszeccskázásakor a sejtek elhalásának meggyorsulását a következő okok eredményeként érjük el. Először: a növények felapritásakor a sejtek jelentős része szétrombolódás következtében elhal. Másodszor: a nedv-kiválás a szétrombolt növényi sejteken keresztül elősegíti a felszeccskázott tömeg egyes részecskéi közti hézagokban található levegőmaradék teljesebbmértékű kiszorítását. Eközben a sértetlenül maradt növényi sejtek hamarosan elhalnak. Ugyanebben az irányban hat a takarmánytömeg egyes részecskéi között képződő hézagok térfogatának csökkentése is. Világos, hogy ezeknek a hézagoknak összegezett térfogata függ a takarmányréteg tömörségétől, amely annál tömörebb, minél jobban szeccskáztuk fel a takarmánytömeget. Tehát a növények felszeccskázása bő nedvkiválasztást is eredményez, emellett pedig sokkal jobb le-
táposhatóságukat is biztosítja. Mindkettő megkönnyíti a levegő kiszorítását a takarmánytömegeből, tehát csökkenteni a sejtlegzést és a levegőt igénylő mikrobák fejlődése következtében előálló tápanyagvesztéséget.

Ami a réti és erdei füveket, lóherét, lucernát, zöld rozsot, zabot, zabosbükkönyt és a herefüves keverékeket, valamint a leveles répafejet és a káposztalevelet illeti, ezeket legjobb 0,5 cm-re vagy még ennél is apróbbra szeccskázni. Ha füveket kukoricával, napraforgóval, csicsókával és egyéb nedvdús, hússos-szárú növényekkel keverten silózunk, durvábbra is apríthatjuk, de csak akkor, ha gondosan összekeverjük ezeket. Ilyen esetben az apró füvek levelének és szárának nem egészen kielégítő nedv-kiválását ellensúlyozza a felszeccskázott, vastag, nedvdússzárú tömegeből kiváló bővebb nedv.

8. A takarmányok levágásának idejében, a silózandó növények megválasztásához:

A napraforgó. A silónapraforgót a virágzás kezdeti fokán takarítjuk be, amíg a szára nem fásodott el.

A kukorica. A silókukoricát akkor takarítjuk be, amikor a szemek viaszérésben vannak.

A közönséges és a lehajló cirok. Ha silózni akarjuk, viaszérésben takarítsuk be.

A *csicsőka*. Délen, ahol kivirágzik, virágzáskor takarítják be silózásra, az északi körzetekben pedig ősszel, a reggeli fagy beállta előtt.

A *takarmánykáposzta*. A silózásra szánt takarmánykáposztát a tartós reggeli fagyok beköszöntekor lehet betakarítani.

A *takarmánykeverékek*. Silózásra akkor takarítjuk be ezeket a keverékeket, amikor a pillangósokon hüvelyek képződnek.

Vadonnövő füvek. Ezeket a füveket silózásra a virágzásuk kezdetén kaszáljuk.

Gyomok és vadnövények. A virágzás előtt betakarított kaka és a bugavirágzat kialakulása előtt levágott nád kielőgítő silónyersanyag. Későbbi fejlődési fokon ugyanis elvesztik tápértéküket és rosszul silózhatók.

Az *ürmöt* silózásra virágzás előtt kaszáljuk.

A *csalánt* virágzás előtt kell betakarítani.

9. A silózendő anyagok keveréséhez:

Az összes könnyen silózható növényeket silózhathatjuk tisztán vagy egymással keverve.

A nehezen silózható növényeket biztosabb nem önmagukban, hanem könnyen silózható növényekkel keverékben silózni, még hozzá úgy, hogy az utóbbiakat legalább 40 százalék mennyiségben adjuk hozzájuk. Például három szekér nehezen silózható növényt két szekér könnyen silózható növényvel keverünk össze. Biztosabb azonban, ha a két komponenst felé-felé arányban keverjük.

Ami a magukban silózhatalan növényeket illeti, e takarmányok silózásának legelterjedtebb módja könnyen silózható növényekkel keverten történő silózásuk. A cukorminimum-számítás azt mutatja, hogy az ilyen növényekhez silózásakor legalább 100 százalékban könnyen silózható növényt kell hozzáadni. Utóbbiak mennyiségét sok esetben 200 százalékra, sőt ennél is többre kell növelnünk. *Egyszóval legbiztosabb egy szekér egymagában silózhatalan növényhez két szekér könnyen silózható növényt hozzáadni.* Kobakos növények és keserű édesgyökér (ednámkóró) silózásakor a könnyen silózható növények mennyiségét 5—6-szorosára kell növelnünk.

10. A silózási munkák megszervezéséhez:

A takarmányban az erjedés folyamán előálló veszteségek csökkentésének legfőbb feltétele az, hogy gyorsan, majdnem megszakítás nélkül rakjuk be a silóba és közben erősen taposuk le;

A silózás folyamatosságát az összes munkacsapatok pontos és összehangolt munkájával kell biztosítanunk.

Ha a silózandó takarmányt fel kell szecskázni, a takarmánytömeg betakarítását a szántóföldről egybe kell hangolni a silótöltők teljesítőképességével. *Az egész lekaszált nyersanyagot még aznap keresztül kell bocsátani a silótöltőn.*

Abban az esetben, ha a nyersanyag két olyan különböző növényből áll, amelyet meghatározott arányban kell összekeverni egymással, legjobb, ha a két növényt egyszerre bocsátjuk át a silótöltőn, természetesen a megfelelő arányt betartva. A tapasztalt etető gyorsan megszerzi a szükséges jártasságot és könnyen megbirkózik ezzel a munkával. Ha két növényt egyszerre szecskázunk, rendkívül egyenletesen keverednek össze egymással.

A nehezen silózható és silózhatatlan növényeknek a könnyen silózhatókkal való gondos elkeverése a kiváló minőségű szilázs készítésének legfontosabb feltétele. Ha a nedvdús tömeghez szalmát adunk, azt is vele együtt engedjük át a gépen.

Nagyon fontos, hogy egy 100—200 t köbtartalmú tornyot 2—4 nap alatt megtöltsünk. A kerek gödrök berakásával egy nap alatt feltétlenül végeznünk kell.

Az árkokba a nyersanyagot a fenék egész területén egyszerre, vagy pedig egymástól lapokkal elkülönített részekbe lehet berakni. Az árkokat 1—2 nap alatt kell megtöltenünk.

Ha lassabban, 1—1,5 m vastag rétegben rakjuk be a takarmányt, a tömeg bemelegszik.

11. A levegő kiszorításához:

A takarmány letaposását egyidejűleg kell végezni a silóban való egyenletes elosztással. A silótömeget a berakás alatt, nem pedig a berakás közti szünetekben egyengessük el. Különösen a siló falai mentén tapossuk le gondosan a takarmányt.

Igen jó eredményt érhetünk el a tömeg traktorral való letapostatásával. Hosszú, téglalap alakú árkokban a traktor ilyen célra kiválóan alkalmas. A gépállomásoknak nagy segítséget kell nyújtaniuk a kolhozoknak a silózás gépesítése terén.

Ha a takarmánytömeg a lehető legerősebb letaposás után sem ülepszik meg, a silót púpozva kell megtölteni. Ebből a célból a gödör töltésekor a föld felett kerek deszkaburkolatot csinálunk, hosszúkás árkok megtöltésekor pedig egy méter magas karókkal megtámasztott lapokat állítunk fel. A gödör vagy árok szélénél magasabbra rakott tömeget jól tapossuk le. A berakott takarmányt megülepedése után fedjük be.

12. A siló befedéséhez:

A fedésnek levegőszigetelőnek, rossz hővezetőnek, savállónak, elég rugalmasnak és aránylag könnyűnek kell lennie.

A megfigyelések azt mutatták, hogy agyagfedés alkalmazásakor a szilázsban előálló veszteség elenyésző. Több olyan kísérlet folyamán, ahol a szilázst különböző vastagságú agyagréteggel fedték be, a takarmány penészedés és rothadás következtében előálló vesztesége mindössze 0,8—1 százalék volt. Legjobb-nak a 15 cm vastag agyagréteg bizonyult.

Gödör- és ároksilók befedése. A takarmányt mindenekelőtt fedjük be fűrészporral, mohával vagy falevéllel, de még jobb kátránypapírral, hogy a beszennyeződéstől megóvjuk. A fűrészpor-, moha- és falevélréteget nedvesítsük meg és tapossuk le. A kátránypapír nemcsak aláterítő réteg szerepét töltheti be, hanem a levegőszigetelőt is.

Ajánlatos némi fűvet keverni az agyaghoz, hogy az agyagfedés ne repedezék meg.

Nagyon jó eredményt ad a tarackbúza hozzákeverése, amely hosszant és keresztben hálószerűen átjárja az agyagot.

Miután az agyag megszáradt, 20—25 cm vastag rétegben morzsalékos földet rakunk rá. A befedett gödörsiló felületének kúpalakúnak, az ároksilónak pedig domború tetőalakúnak kell lennie. A földfedést is tapossuk le.

A gödör és az árok fölé lombásráta vagy védőtetőt építsünk. Ha ezt nem tesszük, a takarmány megromolhat. Enélkül a kiegészítő felépítmény nélkül, a gödör- és ároksiló légköri csapadékok elleni védelme nélkül a fedés szétmosódhat és víz juthat a szilázshoz. Ez nemcsak bepiszkítja a takarmányt, hanem a levegő beáramlását, tehát káros mikrobiológiai folyamatok kifejlődését is maga után vonja.

13. A szilázs minőségének megállapításához:

A jóminőségű szilázsnak, mint tudjuk, gyümölcsre, kovaszra stb. emlékeztető kellemes szaga van. Az ilyen szilázs szaga akkor sem változik, ha egy csipetnyit belőle szétdörzsölünk az ujjunk között. Ez a szag gyorsan elillan az ujjunkról.

A jóminőségű szilázs színe különböző lehet, sárgászöldtől sötétbarnáig. Tudjuk már, hogy meleg silózásakor a takarmány barna színt vesz fel. A jóminőségű szilázs megtartja szerkezetét. Könnyen megkülönböztethetők benne a levél-, virág- és szár-részecskék, valamint az apró erek és szórképzetek is.

14. A szilázs etetéséhez:

A silótakarmány legeredményesebb kihasználásának feltétele az, hogy ne esztről esztre, hanem rendszeresen, napról napra, az egész tél folyamán és jelentős mennyiségben takarmányozzuk fel.

Tehenek takarmányozása szilázssal. Tejelő tehenek takarmányozásánál különösen kiterjedten alkalmaznak szilázst. Számos kolhozban és szovhozban minden tehénnek évente 5—6 t szilázst etetnek fel.

A Kínzsi Allattenyésztési Intézet tenyésztésében 1949-ben a tehenek átlagos tejhozama egyenként 6000 kg volt. A tehenek téli szabványában a nedvdús takarmányok 52 százalékot tettek ki, ezen belül a szilázs 30 százalékot.

A szilázs teljesebbértékűvé teszi a takarmányszabványt, növeli termelékeny hatását, megszilárdítja az állatok egészségét, elősegíti az állatok jobb megtermékenyülését, teljesértékű szaporulatot biztosít, javítja a tej és a vaj minőségét, vitamindúsá teszi ezeket. Télen akkor kaphatunk legkönnyebben szép sárga »májusi« vajat, ha a tehenek takarmányszabványába elegendő mennyiségű, jómínőségű szilázst iktatunk be.

A tej, mint ismeretes, nagyon könnyen felvesz ilyen vagy amolyan szagot. Valóban felveheti a szilázs szagát is, ha nem sokkal a fejés előtt takarmányozzuk fel a tehénnek. Ezért, hogy ezt elkerüljük, a szilázst mindig fejés után elessük a tehennel. Ilyen esetben a tej egyáltalán nem lesz szilázsszagú. Ugyanezért jól meg kell tisztítani a jászlat a szilázs maradványaitól.

A Szovjetunió Allattenyésztési Tudományos Kutató Intézetének adatai szerint a napi maximális savanyú szilázsadag különböző súlyú tehenek számára a következő:

Az állatok élősúlya (kg)	Szilázsadag (kg)
300—350	25—28
360—450	30—35
460 fölött	36—40

A tehén vemhességének utolsó hónapjában a napi szilázsadag 10—12 kg.

A jómínőségű szilázst egészen az ellésig, sőt az ellés utáni napokban is etethetjük, akár a zöldtakarmányokat.

Az első szabványtípus napi 20—25 kg-os magas tejhozam nyerésére van kiszámítva. Ez egy 5—600 kg élősúlyú tehen szükségletének kielégítésére 5—6 t szilázst, 2,5 t szénát, 3—4 t gyök-

termésűt és mindössze 0,5—0,6 t abrakot irányoz elő a téli időszakra.

Igy tehát a széna, szilázs és gyöktermésűek képezik a fejenként évi 4—6000 liter tejet adó tehenek téli takarmányszabványának alapját.

A takarmányokat bizonyos sorrendben kell adni az állatoknak. A teheneknek először az abrakot, azután a szilázst, gyöktermésűeket és végül a szénát és szalmát adjuk. Ha a szalmát és a rossz szénát szilázs levéllel meglocsoljuk, a jószág inkább megeszi. A napi szilázsadagot célszerű 3—4 részre osztani és meghatározott 7—8 kg-os adagokban feletetni.

Növendékmárhák takarmányozása szilázssal.

Az A-vitaminhiányt úgy küszöbölhetjük ki legsikeresebben, ha a növendékállatokat szilázssal takarmányozzuk. A növendékállat minden 100 kg élő súlyára naponta legalább 20 mg karotin szükséges. Ha a karotin nem szívódik fel teljesen az állat szervezetébe, a normát kétszerezjük meg. A karotinfélesleg az állatok szervezetében nem káros. Egy kg zsenge fűből készült szilázsban 30—40 mg karotin van. A szilázs jelentősége a borjak takarmányszabványban nemcsak arra a szerepre korlátozódik, hogy a karotin forrása. Minden vonatkozásban hasznos a növendékállatok számára. Gerjeszti étvágyukat és fokozza emésztésüket. A táplálékony szilázs lehetővé teszi egyéb takarmányok adagjának csökkentését és teljesebbértékűvé teszi a takarmányszabványt.

A borjakat rendszerint 2—3 hónapos koruktól kezdve etetjük szilázssal. Az első 4—5 napban naponta 1 kg-ot adunk nekik. A következő 5 napban a szilázsadagot 2, majd 3 kg-ra növeljük. Az 5—6 hónapos borjak napi szilázsfejadagja 4—5 kg-ra emelkedik, így tehát eddig a korig egy borjúval 500 kg szilázst kell feletetnünk.

Az 1—2 hónapos borjak számára nagyon hasznos a gőzölt pillangós sarjúból 15—20 százalékéle főtt sárgarépa hozzákeverésével készített szilázs.

A sertésenyésztésben különösen nagy jelentősége van az éretlen kukoricacsövekből és gőzölt fiatal fűből készült szilázssal.

A fiadzás utáni első napokban a nyers zöldtömegből készült szilázst naponta 0,5 kg mennyiségben iktatjuk be a szoptató kocák szabványába, 10—15 nap múlva pedig a normáig emelhetjük a szilázsadagot. *Semmiesetre sem szabad jagyott szilázssal*

etetni a sertéseket. Ilyen esetben a szilázst előzetesen forrázzuk le.

Nyers fűből készült szilázsból a vemhes kocáknak napi 3—4, a szoptató anyáknak 1,5—2, 3—6 hónapos süldőknek 1—1,5, 6 hónapon felülieknek 2—3, üres kocáknak 3—4, kanoknak a bugatási időszakon kívül 3 kg-ot adunk.

Juhok takarmányozása szilázssal.

A nagytestű juhajták egyedeinek átlagos napi szilázs-adagja 4—5 kg, a bárányoké 400—600 g.

A kísérleti intézmények adatai szerint a lovakkal közepes munka mellett napi 8—10 kg szilázst etethetünk. A csikók számára igen hasznos a főtt, szétnyomott vörös murokrépából készült szilázs, amelyből a karotin különösen jól felszívódik. Kora tavasszal az ilyen szilázs a legjobb vitamindús takarmányul szolgálhat. A sárgarépaszilázst ősszel készítsük el és 6—7 fok C-on tartsuk el savanyítóhordóban.

MŰSORANYAG

MOLNÁR GYULA:

SILÓ

Jég és köd az
előőrse,
Aszály ront a
termőföldre.
Az ellenség
vadul támad,
ki akarja
éheztetni
a tanyákat.
A jó siló:
betonerőd,
Minden roham
megtörik e
bástya előtt.

KÉT TÁNC

Irta: FÜSTÖS ISTVÁN

SZEMÉLYEK:

AGRONOMUS
LEGENYEK
LÁNYOK
TANCTANÁR
MIHALY BACSI
VENDEGEK

(Szín: a színpadot háromnegyed részben felölelő »silógödör« széle. Az ellipszis egyik fele a színpadra kerül — festve — a másikat kövekből, téglákból a színpadon rakhatjuk ki. Az ellipszisen belülre töreket hinthetünk vagy szecskát, hogy a lépés benne ne legyen kopogós. Ha kilépnek belőle: koppan a föld.)

MIHALY BACSI (egy kosár szecskát vagy töreket önt egy kosárból a silógödörbe — az ellipszis belső felébe): Na, itt van egy adag, tapossátok ki a lelkit!

LÁNYOK, LEGENYEK (besietnek, elkezdik össze-vissza taposni. Közben vidáman beszélgetnek, évődnek).

I. LEGENY: Júci, te hány kiló vagy? Le se nyomod a töreket, — mintha csak egy veréb ugrálna rajta!

I. LÁNY: Bezzeg, te úgy tiprod, mint egy bivaly.

II. LÁNY: Csak a szecskát, meg a répaszeletet tapossd. Miska, a lábam nem sétatér!

II. LEGENY: Szólhatna a muzsika is. Legalább menne valahogy a tánc. Mert így nagyon unalmas, halljátok!

AGRONOMUS (bejön): Nemcsak, hogy unalmas, de nem is jó. (Megáll mindenki.)

III. LÁNY: Hogy-hogy?

III. LEGENY: Pedig úgy tapossuk, hogy szinte már lúdtalpunk lesz tőle!

AGRONOMUS: Nem is az erőben van a hiba, hanem a módban.

III. LANY: Hogy-hogy?

AGRONOMUS: Szépen sorjában kell taposni. Kezdjük a kör szélén. Végighaladunk — amíg vissza nem érünk a kiindulási pontba. Ki kell szorítani minden csöpp levegőt, hogy az anaerob baktériumok tejsavas erjedést tudjanak létrehozni benne.

MIHALY BA: Nincs ebben olyan cifra nyavalya, csak leveles répafej, meg káposztalevél, meg törek, meg krumpli . . .

AGRONOMUS: Mihály bácsi mindig tréfál. Pedig ő tudja legjobban, hogy megy a silózás. Hisz minden könyvet végigböngészett, ami erről szól.

MIHALY BA: Bizony, meg a kevi Vörös Csillag tsz-ben is voltam. Oszt láttam, amit láttam. Hú, a tehének úgy ették, hogy még a fülükkel is. Ugy ízlett nekik. Adtak is tőle annyi tejet, hogy . . . tenger sokat.

I. LEGENY: Hátha ilyen jól tudja Mihály bácsi, miért mondta Kele Andrisnak a faluban, hogy a siló büdös.

MIHALY BA: Hát talán nem büdös, olyan nehéz szaga van. Még az istállót is ki kell utána szellőztetni, mert olyan izés... olyan erjedt a szaga. Dehát mindegy, akinek nem tetszik, locsolja be parfümmel. A tehénnek, a jószágoknak tetszik, ez a fontos.

IV. LANY (*befut izgatottan*): Meggyűttek a látogatók Székes községből! Egyéniek! Meg akarják nézni a téeszcsénket! — No, híres kultúrosok — nem fogadtuk őket ünnepélyesen. Pedig milyen szép nótát tanultunk a tiszteletükre. — Azóta már tán le is szálltak a kastély udvarán.

II. LEGENY: De hisz holnaputánra ígérték, hogy jönnek. — Mára a tánctanárt vártuk, aki betanítja a csapatos táncot. (*Közben kilépdelnek a silógödörből, letisztoztatják magukat.*)

II. LANY: Azóta tán meg is érkezett a vonattal. Ugyan, ide-talál-e?

I. LEGENY: No, ez jól! (*Tisztítja magát.*) Silótáncot már tudunk járni. — Most már gyűhet a többi is!

III. LEGENY: De az már muzsikával megy, az a tánc, a kutyafáját! — nemcsak úgy tapogva . . .

MIHALY BA: Amondó vagyok, hogyha nem is ünnepiőben, de azért nótával csak köszönhetnénk a vendégeket. Hadd lásák: nem eceten élünk.

I. LANY: Hát jól van, menjünk eléjük. Az se baj, ha már elindultak szétnézni.

III. LEGENY: Jó ám, csak el ne kerüljük egymást.

MIHALY BA: Jól van gyerekeim, menjetelek csak, danázzatok. Addig én itt maradok, hogy a tyúkok meg ne lepjék, szét ne kaparják a silót. *(Lányok, legények el.)* Én meg majd járom, járom körbe-körbe . . . emígy öregesen. *(Mutatja, jiatalok el.)*

TANCTANAR *(be)*: Jónapot kívánok. Kiss Elemér táncztár vagyok, a Vörös Csillag tszcs. kultúrsoportjához jöttem.

MIHALY BA: Erőt, egészséget, örvendünk a szerencsének. No, a kultúrosok éppen elszaladtak, énekkel fogadják a vendégeket. Tessék itt maradni, mindjárt megkeresem őket, ének után legalább egy részük majd visszajön ide. Nagyon várták már, mert szeretnek ám táncolni. Mára már táncoltak kedvükre. Itt van a táncsterem. *(A silógödörre mutat.)* Az agronómus meglanította nekik a silótáncot.

TANCTANAR: Silótáncot? — Hát én sokfélét tudok, de a silótáncról nem hallottam. *(Leül, Mihály bácsi el.)*

LATOGATÓ PARASZTOK *(nagy érdeklődéssel néznek mindent, lassan beszélgetnek a színre, Beszélgetésük hallatszik, még mielőtt láthatók lennének)*.

I. VENDEG: Ejnye, mégis csak jobb lett volna előre üzeni. Lám, nem várt bennünket a kutya sem.

II. VENDEG: Márpedig komám, csak jobb, hogy így jöttünk váratlanul. Így legalább az igaz valóságot látjuk, nem kizakatot. Mit gondolsz, holnaputánig minden mutatós dolgot előkészíthetnek, aztán nem azt látjuk, amit akarunk, hanem amit ők akarnak, hogy lássunk. Így nem számítottak ránk, aztán megláthatjuk, milyen is ez a közös gazdálkodás.

III. VENDEG: De én úgy láttam, azért csak észrevett bennünket valaki, mert nagy sürgölődés-forgolódás támadt az előbb az udvaron. De mintha a föld nyelte volna el az ittenieket.

IV. VENDEG: Nézzétek csak. Azt hiszem, az ott az agronómusuk. *(Táncztárné lehajolva a silógödört vizsgálgatja.)* Hát nem nagyon töri magát a munkával. No, majd kikérdezzük egy kicsit. *(Belépnek a színre, hangos köszönetlések.)*

I. VENDEG: Jónapot kívánok.

II. VENDEG: Erőt, egészséget.

III. VENDEG: Hasznos munkát!

IV. VENDEG: Székes községből gyöttünk, szeretnénk egy kicsit szétnézni itt a tszcs-ben, szabad-e?

TANCTANAR: Tessék csak, már várják kendeget.

I. VENDEG: Legelőször is azt szeretném tudni, mi itt ez a gödör?

TANCTANAR (*kicsit maga is farszálja*): Ez lenne a táncterem.

VENDEGEK (*összenéznek*): Úgy . . .

TANCTANAR: Valami silótáncot jártak itt a fiatalok.

III. VENDEG: Ilyen nagy dologidőben táncolni?! — No, majd adnék én nekik, csak az én fiaim lennének.

TANCTANAR: Kérem, a tánc igen fontos valami. A kultúra szerves része.

II. VENDEG: Szerves, vagy nem szerves, de azért ilyen helyen táncolni . . . Hisz ez tele van törekkal, szecs-kával, meg mindenféle hulladékkal. Ezen ugyan nem eshet jól a tánc.

TANCTANAR: Hát ami igaz, igaz, láttam már jobb parkettet is, he-he-he.

IV. VENDEG: Szóval így szokták a tszcs-ben-?!

TANCTANAR: Nem kell azért félteni a Vörös Csillag tagságát, tudnak azok dolgozni is, derekasan. De a táncol szintén szeretik. Olyan szép táncokra megtanítom őket, hogy maguk is tapsolnak, ha meglátják.

III. VENDEG (*jéltre*): No, ez is szép agronómus lehet.

I. VENDEG: No, mink ugyan nem vagyunk olyan tapsikolósak. Minket jobban érdekel, hogy miért fecsérelték ide a törek közé — lám — még a drága krumplit is.

II. VENDEG: Hallottam már valamit a silóról, de látni még nem láttam. Magyarázza már el »szaktárs«, mi is az a siló.

TANCTANAR: Valószínűleg az is egy tánctanár.

III. VENDEG: Hohó, nem ember az, hanem olyan . . . takarmánysavanyító. (*Gunyosan.*) De maga tanult egy agronómus lehet, hogy még ezt se tudja . . .

TANCTANAR: Agronómus a fene . . . Kovács Lajos tánctanár vagyok.

TÖBB VENDEG (*meglepődve összenéznek*): Tánctanár?

III. VENDEG: Hát akkor mit hagy annyit kérdezősködni?

TANCTANAR (*meghajolva*): Udvarias ember vagyok én kérem.

I. VENDEG: No, sógor, úgy látom, rossz helyen járunk . . .

KULTUR CSOPORT (*hátról be, vidáman énekelve*):

Úgy tetszik, hogy jó helyen vagyunk itt,

Úgy tetszik, hogy máskor is voltunk itt,

Mulassunk hát egy vagy két óráig,

Végbúcsúnkat míg ki nem adják itt.

Nincs most gondunk szántásra, vetésre,
Csak a torok öblögetésre,
Csókra, táncra, szép lány ölelésre,
Öreginek meg a pihenésre.

(Utána zajos üdvözlés: csakhogy megjöttek. Csakhogy megtaláltuk a vendégeket.)

I. LEGENY: Hát, mi éppen ellenkező irányban mentünk, mint amerre jöttek.

I. VENDEG: Nem akartunk alkalmatlankodni.

MIHÁLY BÁ: Mink se. Azért nem szóltunk, amikor a tánctanárunkat gyóntatták.

I. VENDEG: Bocsánat, azt hittük, az agronómus.

AGRONOMUS *(előlép)*: Az agronómus én vagyok. Majd én megintogatok mindent a gazdaságban.

TANCTANAR: Engem jól megtáncoltattak, de este én táncoltatom meg az egész társaságot. *(Jókedvű beszélgetéssel mindnyájan el.)*

(Függöny)

Szöveghőnyv

„A SILÓZÁS GAZDASÁGOS MÓDSZEREI“

c. diaposztív képsorozathoz

1. A henger alakú épített silók, a legmegfelelőbbek az összes silófajták közül. Ezekből lehet a levegőt a legtökéletesebben kiszorítani. Gondos silózással évekre eltárolható benne a takarmány.
2. A tatarci állami gazdaságban termésköböl építették meg a silót.
3. A pesthidegkúti Népközlársaság termelészövetkezeti csoport téglából és betonból építette nagyüzemi silót.
4. Turkevéen a termelészövetkezet hat óriási, téglából készült siló egybeépítésével silótelepet létesített a takarmánybázis megteremtésére.
5. Készíthetünk ároksilót is. Még kőből, betonból vagy téglából építve is jóval olcsóbb, mint a hengersiló.
Az ároksiló mellé betölt vagonból a nedves répaszeletet egyenesen a silóba dobálják. Ezért helyes, ha az ároksilót a gazdasági vasút mellé építik.
6. A földből készült ároksilók aljára bőséges szalmát terítenek, hogy a takarmány ne keveredjen a talajjal.
7. A földsilók — így a földből készült ároksilók — létesítésénél elsősorban a talajvízállást kell figyelembe venni. — Arra kell törekednünk, hogy a legmagasabb talajvízállás felett legalább egy méterrel legyen az árok alja. A talaj kötöttsége szerint egész meredek, vagy onyhébban lejtős oldalfalakat készítsünk.
8. Jól megfelelnek silózásra agyagos, vályogos talajon a gödørsilók is, ha a talajvíz szintje a siló fenekénél legalább egy méterrel mélyebben van. Az ilyen siló falát döngölt agyaggal tegyük tartóssá.
9. Lazább talajon, hogy be ne düljön, kővel rakják ki a gödørsiló oldalát, mint ahogy azt a képen is látjuk. Lehelőség szerint az ilyen siló falát is vakoljuk be cementhabarccsal.

10. Kisebb állatállománynak, sertéseknek, vagy külön a baromfiak részére kisebb méretű földsilókat készíthetünk. Az ábrán 20 m³-es ároksiló rajzát és méreteit láthatjuk.
11. Silótöltésre jól beváltak a magyaróvári gépgyár STV szártépői. A kertai »Vörös Csillag« dolgozói is ezt használják.
12. Az Asványi-féle szártépő is jól aprítja a takarmányt. Ezt és a többi silózó gépet az állami gépállomások a dolgozó parasztok rendelkezésére bocsátják, ezzel megkönnyítik a silózást.
13. Nagyobb teljesítményűek a csehszlovák silótöltőgépek. Ilyeneket alkalmaznak pl. a Bábolnai Állami Gazdaságban és más nagyüzemekben is.
14. Nagyteljesítményű és a száradással járó tápanyagvesztéséget a minimálisra csökkentő a szovjet gépipar remeke, a járvasilózó gép, melyet ma már hazánkban is használnak.
15. A kerepesi termelőszövetkezetben öreg cséplőgépből készítettek házilag szártépőt a dob átszerelésével és a szalmarázók eltávolításával. Az elvátor szórja a tépett takarmányt a silógödörbe.
16. A mezőgazdaság dolgozói ügyes és használható újításokkal fokozzák a többtermelést. Ilyen ez a házilag elkészíthető lövontatású kukoricaszárvágó is, amellyel naponta 3—5 kh. kukaricaszárát vágathatunk.
17. Töltés közben gondosan elrendezik a silóban a takarmányt, hogy előkészítsék a tipratáshoz.
18. A siló töltése közben jó le kell tiprítani a laza takarmányt, ezt többfelé a silóban körbejártatott ökrökkel végzik.
19. Szokták lábbal is tiporni a silót. Az oldalt lépkedve haladó tiprással a levegőt a legtokéleleesebben kiszoríthatjuk a takarmány közül.
20. Ha a siló megtelt és jól letiporták, földdel fedik be jó vastagon, hogy elzárják a levegőtől az erjedő takarmányt. A földréteget jól le kell taposni vagy döngölni.
21. Az ároksilót jól tetézetten töltjük meg takarmánnyal, alaposan tiprasuk meg, majd az árokból kitermelt földdel vastagon terítsük be, hogy a takarmányt elzárjuk a levegőtől.
22. Ha kellő körültekintéssel, a szabályok pontos betartásával silóztunk, a kész szilázs kellemes, törköly illatú.
23. Hiányosan tipratott, rosszul fedett silóban szalonnásan összeállt, penészes, dohosszagú takarmánycsomók vannak. Az ilyen takarmány etetésre alkalmatlan.

MEGJELENT

AZ ÚJ FALU

Riportok a magyar falu fejlődéséről

Ára 6.50 Ft

DOBOZY IMRE

A SZENT KÚT

Ára 4.50 Ft

MŰVELT NÉP KÖNYVKIADÓ